

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 23 października 2020 r.

ZP-NKWR.431.2.44.2020.EM

Pani
Beata Zielińska
Dyrektor
Placówki opiekuńczo – wychowawczej
typu rodzinnego
w Ząbkowicach Śląskich

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 21 – 22 września 2020 roku na podstawie art. 122 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Emilia Molska – Kaźmierczak – inspektor wojewódzki i Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego w Ząbkowicach Śląskich przy ul. Ludowej 8, zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia „Placówką”.

Przedmiotem kontroli była ocena działalności Placówki w zakresie realizacji standardów opieki i wychowania oraz zgodności zatrudniania z wymaganymi kwalifikacjami. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 16 czerwca 2020 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2020 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 września 2019 r. do dnia 21 września 2020 r. funkcję Dyrektora Placówki pełniła Pani Beata Zielińska odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, oświadczeń składanych przez Dyrektora oraz wizji lokalnej Placówki. Kontrola została odnotowana w zeszycie kontroli pod numerem 1.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, których możliwą przyczyną jest błędna interpretacja przepisów prawa. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzone nieprawidłowości mogły spowodować obniżenie standardu opieki i wychowania Placówki.

Placówka jest prowadzona przez Stowarzyszenie Piotruś Pan na zlecenie Powiatu Ząbkowickiego. Działa na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego nr ZP-ZS.9423.21.2016.TB z dnia 23 grudnia 2016 r. i zabezpiecza osiem miejsc dla dzieci pozbawionych opieki rodzin własnych. W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych w Placówce umieszczonych było 8 wychowanków w wieku od 9 do 16 lat. Status prawny dzieci, określony na podstawie sporządzonego przez Dyrektora Placówki wykazu, przedstawia się następująco: dwoje wychowanków – ograniczenie władzy rodzicielskiej obojga rodziców, czworo wychowanków – pozbawienie władzy rodzicielskiej jednego rodzica, drugi nie żyje, dwoje wychowanków – pozbawienie władzy rodzicielskiej jednego rodzica, drugi – ograniczenie władzy rodzicielskiej. *(dowód: akta kontroli str. 22-23, 52)*

Zgodnie z § 14 i § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720), zwanym dalej „rozporządzeniem”, w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego dla każdego dziecka sporządza się diagnozę psychofizyczną, plan pomocy oraz prowadzi się kartę pobytu.

Diagnozę psychofizyczną sporządza się niezwłocznie po przyjęciu dziecka do Placówki. Zgodnie z § 14 ust. 3 i ust. 4 rozporządzenia, w dokumencie tym uwzględnia się analizę: mocnych stron dziecka i jego potrzeb w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym oraz społecznym, przyczyn kryzysu w rodzinie oraz jego wpływu na rozwój dziecka, relacji dziecka z najbliższym otoczeniem i osobami ważnymi dla niego oraz jego rozwoju. Diagnoza może zawierać również, odpowiednio do wieku, rozwoju i doświadczeń dziecka, wskazania dotyczące dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem, programu terapeutycznego, pracy z rodziną dziecka, pracy przygotowującej do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz przygotowania do usamodzielnienia.

Postępowanie kontrolne wykazało, że dla sześciorga dzieci zostały sporządzone diagnozy psychofizyczne. Każda przedłożona diagnoza wraz z aktualizacją zawierała bardzo ogólnikowe informacje odnoszące się do mocnych stron dziecka, jego rozwoju i relacji z najbliższym otoczeniem oraz pośrednio wskazań do dalszej pracy pedagogicznej. W diagnozach nie przeprowadzono analizy przyczyn kryzysu w rodzinie. Wskazane jest

dokonanie aktualizacji diagnozy dla każdego dziecka z uwzględnieniem zapisów § 14 ust. 3 i ust. 4 rozporządzenia. Ponadto w trakcie kontroli nie okazano diagnoz psychofizycznych dwójki dzieci przebywających w Placówce od 28.09.2017 r. i 01.11.2017 r. (dotyczy odpowiednio K. Cz. – N. i D. C.).

(dowód: akta kontroli str. 24-25, 30-31, 58)

Dla sześciorga wychowanków zostały opracowane plany pomocy, w których określono cele oraz działania krótkoterminowe i długoterminowe. Wyszczególniono obszary: 1. rozwój fizyczny i stan zdrowia, 2. rozwój psychiczny i duchowy, 3. rozwój społeczno – emocjonalny, potrzeby opiekuńcze, funkcjonowanie dziecka w grupie rówieśniczej, usamodzielnienie, 4. rozwój intelektualny, osiągnięcia edukacyjne, zainteresowania, umiejętności szkolne, 5. Sytuacja rodzinna dziecka, relacje z rodziną, wpływ sytuacji rodzinnej na funkcjonowanie dziecka w Placówce i poza nią, efekty pracy z rodziną. Wyznaczano cel pracy z dzieckiem uwzględniający powrót do rodziny biologicznej. Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy, praca z dzieckiem jest prowadzona zgodnie z planem pomocy dziecku, sporządzonym i realizowanym przez wychowawcę we współpracy z asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną. Żadna z rodzin nie miała obecnie przydzielonego asystenta. W przypadku trojga dzieci, rodzice mający ograniczoną władzę rodzicielską przebywali za granicą. W odniesieniu do dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie lub w razie zmiany sytuacji wychowanka, należy aktualizować cel pracy. Wskazane jest poświadczanie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wsparcia udzielanego Dyrektorowi przy sporządzaniu bądź modyfikacji planu pomocy dla każdego dziecka. Modyfikacji planu pomocy dokonywano co pół roku. Podczas czynności kontrolnych nie okazano do wglądu planu pomocy dwójki dzieci (dotyczy D. B. i Sz. B.).

(dowód: akta kontroli str. 26-27, 32-33, 59)

Dla każdego wychowanka w Placówce prowadzono kartę pobytu zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia. Analizie poddano karty za miesiąc wrzesień 2019 r. oraz styczeń i czerwiec 2020 r. Zawierały one krótkie informacje o znaczących dla dziecka wydarzeniach, postępach w nauce szkolnej, stanie zdrowia oraz o aktualnej sytuacji, w tym o kontaktach z rodziną.

(dowód: akta kontroli str. 28-29)

Placówka opiekuńczo – wychowawcza w Ząbkowicach Śląskich zlokalizowana jest w domu jednorodzinnym, do którego przynależy duży ogród umożliwiający spędzanie czasu na świeżym powietrzu. Na parterze znajdowała się: kuchnia, dwa dwuosobowe pokoje, salon i dodatkowa przestrzeń mieszkalna – stanowiące miejsce do wypoczynku, spotkań i zabawy. Na piętrze do dyspozycji wychowanków pozostawały pokój jednoosobowy i trzyosobowy.

Sypialnie wyposażono w łóżka, biurka oraz szafy do przechowywania odzieży. Pomieszczenia były jasne i właściwie oświetlone. Dzieci miały wyposażenie dostosowane do wieku rozwojowego. W pokojach znajdowały się również rzeczy osobiste wychowanków. Umiejscowione na parterze i piętrze łazienki z toaletami zapewniały intymność. Wydzielono również miejsce do prania i suszenia rzeczy osobistych. Stwierdzono, że w Placówce zapewniono warunki umożliwiające przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia. *(dowód: akta kontroli str. 47-51)*

Placówka zapewniała każdemu dziecku pełne wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych. W dni nauki szkolnej wychowankowie spożywali obiady w szkołach, dodatkowo ciepły posiłek przygotowywany był w Placówce przez wychowawców. Zakupu artykułów spożywczych dokonywał Dyrektor. W ramach zajęć kulinarnych dzieci pomagały w przygotowywaniu posiłków, wypieków, sałatek warzywnych i owocowych. Dyrektor oświadczył, że dzieciom zapewniano swobodny dostęp do napojów i jedzenia przez całą dobę. Ponadto żadne dziecko nie wymagało specjalnej diety oraz nie miało specjalnych wymagań w obszarze żywienia ze względu na potrzeby religijne i kulturowe.

(dowód: akta kontroli str. 50-51, 53)

Wychowankowie byli objęci podstawową opieką zdrowotną w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Dobromed” w Ząbkowicach Śląskich przy ul. Wrocławskiej 32. Dzieci w zależności od potrzeb korzystały również z pomocy stomatologa, neurologa, chirurga. Jeden wychowanek w okresie kontrolnym był hospitalizowany na Oddziale Psychiatrycznym dla Dzieci i Młodzieży w Sieniawce. Szczepienia dzieci realizowano na bieżąco według kalendarza szczepień. Za kontakty z lekarzami odpowiadał Dyrektor oraz dyżurujący wychowawcy. Zgodnie z zaleceniami lekarskimi wychowanków zaopatrywano w produkty lecznicze. Z uwagi na brak wskazań nie dokonywano zakupów środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyrobów medycznych.

(dowód: akta kontroli str.34, 54-55, 67-69)

Dzieciom zapewniono dostęp do nauki w szkołach poza placówką opiekuńczo – wychowawczą. Pięcioro wychowanków uczęszczało do szkół podstawowych, jeden do szkoły branżowej, a dwoje do Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Ząbkowicach Śląskich. Żadne z dzieci nie było objęte systemem nauczania indywidualnego. Opiekunowie pozostawali w kontakcie z nauczycielami, posiadali dostęp do dzienników elektronicznych. W ciągu tygodnia czas na indywidualną pomoc w nauce i odrabianie zadań domowych został wyznaczony w godzinach popołudniowych. Odbywało się to przede wszystkim w pokojach dzieci i przestrzeniach do wspólnego użytkowania.

W związku z wejściem w życie z dniem 25 marca br. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 493), zawierającym wytyczne dotyczące metod i technik nauczania na odległość oraz innych form realizacji zadań edukacyjnych, w Placówce zapewniono odpowiednią organizację zajęć edukacyjnych. Dzieci korzystały ze środków komunikacji elektronicznej oraz pomocy wychowawców. We współpracy ze szkołami Placówka zaopatrywała w podręczniki szkolne wychowanków będących uczniami szkół podstawowych. Uczniów szkół średnich w podręczniki wyposażała Placówka. Zapewniała dzieciom również pomoce i przybory szkolne. W okresie objętym kontrolą dzieci brały udział w zajęciach wyrównawczych, rewalidacyjnych, kompensacyjnych, logopedycznych. Wychowankowie na co dzień podlegali oddziaływaniom wychowawczym opiekunów w Placówce. *(dowód: akta kontroli str. 22-23, 35-36, 56-57, 60-62, 70, 73)*

Sześcioro wychowanków uczestniczyło w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno – sportowych, np. piłka nożna, tenis stołowy, koszykówka, siatkówka, badminton. W czasie ferii zimowych dzieci uczestniczyły w 11-dniowym wyjeździe do Murzasichle podczas którego, m.in. jeździły na sankach, pontonach i nartach, korzystały z lodowiska, aquaparku, gier stolikowych oraz zwiedzały okoliczne miejscowości. Z okazji Dnia Dziecka wychowankowie brali udział w wyjeździe do leśniczówki w Witostowicach. W okresie wakacji letnich dzieciom zorganizowano kilkudniową wycieczkę do Karpacza. Ponadto pięcioro wychowanków było na obozie harcerskim nad morzem.

W okresach wolnych od nauki szkolnej dzieci spędzały czas wg własnych preferencji, np. bawiąc się w domu, ogrodzie lub na placu zabaw, spacerując, korzystając z basenu krytego, boiska oraz infrastruktury pobliskiego stadionu i skateparku.

(dowód: akta kontroli str. 36-37, 57)

Dzieci do szkół podstawowych chodziły pieszo, natomiast dwoje wychowanków do Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Ząbkowicach Śląskich dowożono transportem własnym Placówki. W tygodniu nauki szkolnej jeden z wychowanków mieszkał w internacie – Placówka nie ponosiła opłat za jego pobyt, jedynie za wyżywienie.

(dowód: akta kontroli str. 57-58, 74)

W ramach przyznanego ryczałtu, o którym mowa w art. 115 ustawy, Placówka zapewniała każdemu wychowankowi odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb oraz środki higieny osobistej. Powyższych zakupów dokonywał Dyrektor według potrzeb dzieci, czasem z ich udziałem.

Placówka zapewniała wychowankom zabawki odpowiednie do wieku rozwojowego, np. pluszaki, książki, gry planszowe i multimedialne. W ramach przygotowywania do usamodzielnienia dzieci, adekwatnie do wieku, wdrażane były np. do drobnych prac porządkowych, pomocy w przygotowywaniu posiłków. *(dowód: akta kontroli str.55, 63-66, 71-72)*

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia wychowankowie, którzy ukończyli piąty rok życia, mieli zapewnioną comiesięczną kwotę pieniężną do własnego dysponowania. W czasie kontroli okazano dokument potwierdzający wypłatę tzw. kieszonkowego w wysokości nie niższej niż 20 zł. *(dowód: akta kontroli str. 58)*

Oceny zgodności zatrudnienia pracowników Placówki z wymaganymi kwalifikacjami dokonano na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych oraz pisemnych oświadczeń i zaświadczeń, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 1 – 4 ustawy. Spośród trzech osób zatrudnionych na stanowiskach do pracy z dziećmi jedna miała kwalifikacje zgodne z art. 98 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, a dwie osoby spełniały wymagania dotyczące wykształcenia średniego wskazanego w art. 98 ust. 2 ustawy. Osoby te nie miały jednak pozytywnej opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji wychowawcy, co stanowi nieprawidłowość. Ponadto osoby te zatrudnione były na stanowisku opiekun – wychowawca. Ustawodawca w art. 98 ust. 1 ustawy jasno określił katalog osób pracujących z dziećmi w placówce opiekuńczo – wychowawczej i nie dopuścił możliwości łączenia stanowisk biorąc pod uwagę obowiązki i zadania realizowane przez osoby zatrudniane na poszczególnych stanowiskach. Niezbędne zatem jest uregulowanie kwestii zatrudnienia osób pracujących z dziećmi w Placówce na stanowisku opiekun – wychowawca, w zakresie jednoznacznego wskazania stanowiska w dokumencie regulującym zatrudnienie. Powyższe winno znaleźć wyraz również w zakresie obowiązków. Wymóg, o którym mowa w art. 98 ust. 3 pkt 4 ustawy, spełniono wobec powyżej wskazanych trzech osób w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych. Odstępuje się więc od formułowania nieprawidłowości w tym zakresie.

Wszystkie zatrudnione osoby złożyły wymagane oświadczenia wskazane w art. 98 ust. 3 pkt 1 – 3 ustawy. Dyrektor miał kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 97 ust. 4 ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 38-46)*

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym w Placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego w Ząbkowicach Śląskich stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Diagnoza psychofizyczna nie uwzględnia analizy przyczyn kryzysu w rodzinie i jego wpływu na rozwój dziecka.
2. Dwoje wychowanków nie miało sporządzonej diagnozy psychofizycznej.
3. Dwoje wychowanków nie miało opracowanego planu pomocy.
4. Dwie osoby zatrudnione do pracy z dziećmi w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego nie posiadały pozytywnej opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej dotyczącej predyspozycji do pełnienia tej funkcji.

Wobec powyższego wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Uwzględnić w diagnozie psychofizycznej analizę przyczyn kryzysu w rodzinie i jego wpływu na rozwój dziecka.
Podstawa prawna: § 14 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720).
Termin realizacji: na bieżąco.
2. Sporządzać dla każdego wychowanka diagnozę psychofizyczną.
Podstawa prawna: § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720).
Termin realizacji: na bieżąco.
3. Opracowywać plan pomocy dziecku niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej.
Podstawa prawna: § 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720).
Termin realizacji: na bieżąco.
4. Uregulować kwestię zatrudnienia osób pracujących z dziećmi nieposiadających pozytywnej opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej dotyczącej predyspozycji do pełnienia tej funkcji.
Podstawa prawna: art. 98 ust. 2 ustawy dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2020 poz. 821).
Termin realizacji: niezwłocznie.

POUCZENIE

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2020 poz. 821).

Proszę w terminie do dnia 31 grudnia 2020 roku powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
..... Zdrowia i Polityki Społecznej
(kierownik jednostki kontrolującej)

E. Kozłowski

.....
(członek zespołu inspektorów)

Paulina Kuczyńska

.....
(członek zespołu inspektorów)